

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА

Факультет філології

Кафедра української мови

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА
(МОВНА, ВИРОБНИЧА)»

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма «Українська мова і література»

Спеціальність В11 Філологія

Спеціалізація В11.01 Українська мова та література

Галузь знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1
від «26» серпня 2025 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	«Науково-педагогічна практика (мовна)»
Викладач	Барчук Володимир Михайлович, Голянич Марія Іванівна
Контактний телефон викладача	+380342 596008
Е-mail викладача	volodymyr.barchuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний / заочний
Обсяг дисципліни	6 кредитів ЄКТС, 180 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	щоденно упродовж терміну практики
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Науково-педагогічна практика є обов'язковим компонентом практичної підготовки магістра-філолога. Науково-педагогічна практика покликана сформувати первинні професійні навички викладача-філолога в царині вищої освіти, забезпечити оволодіння класичними і сучасними методами педагогічної роботи, апробувати педагогічні основи читання лекційних та практичних занять, сформувати засади роботи із навчально-методичним матеріалом у вищій школі, вміння опрацьовувати навчально-методичну документацію, а також ознайомити із системою планування та побудови структури курсів навчальних дисциплін. Насамкінець науково-педагогічна практика через апробацію різних видів роботи викладача дасть змогу магістру-філологу визначитись із власними професійними пріоритетами.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><u>Метою</u> навчальної дисципліни є забезпечити формування науково-педагогічних, навчально-методичних, організаційних компетентностей викладача-філолога ЗВО.</p> <p><u>Основні цілі навчальної дисципліни:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – ознайомити із особливостями науково-педагогічної роботи викладача-філолога; – опрацьовувати і засвоїти засади організації навчального процесу у вищих навчальних закладах; – уміти опрацьовувати та готувати навчальну документацію; – апробувати професійну діяльність викладача-філолога у проведенні лекційних та практичних занять; – оволодіння методами викладання, формами роботи зі студентами, технологіями, що застосовують у сучасному навчальному процесі закладу вищої освіти; – поглиблення фахових знань, зокрема в ситуації зміни статусу учасника навчального процесу; – поглиблення вмінь і навичок опрацювання наукового, навчального, методичного матеріалу, необхідного для професійної діяльності викладача-філолога. 	

4. Програмні

компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність.

Здатність розв'язувати складні завдання і проблеми в галузі українського мовознавства, літературознавства, термінознавства та філологічної науки загалом у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та / або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності:

1. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
5. Здатність працювати в команді та автономно.
8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Фахові компетентності:

6. Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.
8. Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.
9. Здатність застосовувати новітні методики й технології під час викладання філологічних дисциплін.
11. Здатність до участі та формування програм, пов'язаних із вивченням сучасних мовознавчих напрямів і шкіл, провідних українських учених, української писемної спадщини, діалектних особливостей розвитку прикарпатського краю.

Програмні результати навчання:

3. Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.
5. Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня.
6. Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.
13. Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцям, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.
18. Уміло й компетентно застосовувати знання з методики вивчення філологічних дисциплін у професійній діяльності.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид роботи	Загальна кількість годин
Навчально-організаційна	60 год.
Викладацька	60 год.
Науково-методична	60 год.

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
---------	---------------	------------------------	-----------------------------

Другий	035 Філологія	Перший	Нормативний
Тематика навчальної дисципліни			
Тема (вид роботи)	Завдання	Результати навчання	К-сть год.
Навчально-організаційна	Ознайомлення зі структурою кафедри, її навчальним навантаженням, документацією, науково-методичним доробком викладачів, базовою дисципліною практики, навчальним плануванням на період практики.	Знати структуру кафедри, її навантаження, ОП, силабуси, план роботи, навчально-методичну документацію, праці викладачів кафедри, структуру базової дисципліни; визначити тематику проведення занять, узгодити з методистом план підготовки до читання лекційних і практичних занять.	60
Викладацька	Опрацювання базової дисципліни практики, знайомство із академічними групами, відвідування занять викладача-методиста, опрацювання навчально-наукового та методичного забезпечення базового курсу, підготовка текстів та завдань лекційних та практичних занять, проведення занять, відвідування та обговорення проведених занять колегами-практикантами.	Знати матеріал базової дисципліни практики, особливості роботи з обраними академічними групами, вміти аналізувати відвідані заняття, вміти визначати навчально-наукове та методичне забезпечення для проведення занять, вміти опрацьовувати тексти (повні конспекти) для проведення занять, критично аналізувати та вдосконалювати досвід проведення занять.	60
Науково-методична	Опрацювання методики роботи викладача закладу вищої освіти, вивчити методи та прийоми навчання та викладання, типи лекцій, особливості їхнього проведення, різновиди практичних занять, їхнє методичне забезпечення. Добирати та опрацьовувати науковий та навчально-методичний матеріал конкретних занять.	Знання методики роботи викладача-філолога у вищому закладі освіти, уміння формувати навчально-методичне забезпечення з визначених тем лекційних та практичних занять, уміння обирати методику проведення різних типів занять згідно із особливостями теми, складу академічних груп.	60
Загальна кількість год.			180
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Система оцінювання курсу відповідає критеріям оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти в університеті. Загальна максимальна кількість балів за науково-педагогічну практику становить 100 балів. За видами роботи практиканта: навчально-організаційна – 30 балів, викладацька – 40 балів, науково-методична – 30 балів.</p> <p>Зарахування та оцінювання практики проводиться за результатами усіх видів роботи практиканта: наявність необхідних матеріалів з практики, підготовлені та проведені усі заплановані лекційні та практичні заняття, оцінені позитивно керівником практики (3, 4, 5), підготовлене індивідуальне методичне завдання, відвідані та</p>		

	проаналізовані заняття колег-практикантів, повністю виконаний обсяг аудиторної та самостійної роботи. Кожен з видів робіт має бути оцінений позитивно.
Вимоги до документації	Документацію готують згідно з вимогами та рекомендаціями за опрацьованим на кафедрі зразком (<i>див. зразок</i>). У документації мають бути відображені такі компоненти: структура курсу (дисципліни) практики, індивідуальне завдання, звіт практиканта, повний текст конспектів проведених занять, щоденник практики, методичні матеріали.
Умови зарахування науково-педагогічної практики	Виконання усіх видів запланованої роботи асистентської практики магістра, успішне виконання кожного з видів роботи, загальна сумарна оцінка за видами роботи – не нижче 50 балів (навчально-організаційна – не менше 15 балів, викладацька – не менше 20 балів, науково-методична – не менше 15 балів). За видами роботи мають бути дотримані такі вимоги: 1) навчально-організаційна робота має бути відображена у таких матеріалах практики: силабус навчальної дисципліни, навчально-методичні матеріали для підготовки та проведення лекційних та практичних занять; 2) викладацька робота має бути відображена в таких матеріалах практики: щоденник практики, конспекти підготовлених та проведених занять, аналіз відвіданих занять, результати обговорення проведених занять, звіт студента практики; 3) науково-методична робота має бути відображена в таких матеріалах практики: індивідуальне методичне завдання, опрацьовані методичні матеріали до проведених занять, додаткові матеріали для проведення занять (роздатковий матеріал, презентація та ін.), аналіз особливостей та складу академгруп.
Підсумковий контроль	форма контролю: <i>диференційований залік</i> ; форма здачі: документація практики, <i>захист практики на підсумковому засіданні учасників практики (керівників та практикантів)</i> .

7. Політика навчальної дисципліни

Виконання навчального навантаження науково-педагогічної практики здійснюється згідно із робочим графіком викладачів кафедри української мови, відповідно до «Положення про організацію та проведення практики...» (<http://surl.li/gxrdhl>) та «Положення про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком...» (<http://surl.li/rqxgbg>). Хронологію, порядок та зміст науково-педагогічної роботи викладача-практиканта втілено у звітній документації магістра.

Академічна доброчесність. У «Кодексі честі...» встановлені загальні морально-етичні принципи та правила поведінки, яких мають керуватися всі учасники навчально-освітнього процесу. За цим документом представники університетської громади повинні дотримуватися принципу академічної доброчесності та у всій своїй навчальній і викладацькій діяльності зобов'язані діяти порядно, доброчесно (<http://surl.li/ghdhbt>). За «Положенням про комісію з питань етики та академічної доброчесності...» Комісія регламентує поведінку здобувачів освіти в навчальному процесі (<http://surl.li/dhanuj>).

Відвідування занять. Урегульовано «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу...» (<http://surl.li/schrrt>). У разі непідготовлених видів роботи або невчасно підготовлених здобувачі вищої освіти повинні доопрацювати їх індивідуально, щоб виконати всі завдання науково-педагогічної практики (мовної).

Неформальна освіта. Порядок здобуття неформальної освіти та визнання її результатів регламентує «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти...» (<http://surl.li/mgmnyr>). Для здобуття неформальної освіти здобувачі вищої освіти можуть використовувати освітні платформ Coursera, Prometheus, Udemy, EdEra.

8. Рекомендована література

1. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої освіти: підручник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістратури. Київ: Центр навчальної літератури. 2006.
2. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2004.
3. Дороз В.Ф. Методика викладання української мови у вищій школі. Київ: Центр учбової літератури. 2008.
4. Єрмоленко С. Синергетика на заняттях із синтаксису у ВНЗ. *Українська мова і література*. 2006. № 3. С. 49-54.
5. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / наук. ред. укр. видання С. Ю. Ніколаєва. Київ: Ленвіт. 2003.
6. Кайдалова Л. Г., Науменко Н. В. Методика викладання у вищій школі: метод. рек. до практичних занять для здобувачів вищої освіти. Харків: НФаУ. 2021.
7. Мачинська Н.І., Стельмах С.С. Сучасні форми організації навчального процесу у вищій школі: навчально-методичний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2012.
8. Мистецтво бути викладачем: практ. посіб. / А.Брінклі, Б.Десантс, М.Флемм, та ін. За ред. О.І.Сидоренка. Київ: Навчально-методичний центр «Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні». 2003.
9. Нагаєв В.М. Методика викладання у вищій школі: навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2007.
10. Попович А.С. Методика викладання української мови у вищій школі. Кам'янець-Подільський. 2018.
11. Саприкіна Н.В. Науково-дослідна робота як засіб розвитку креативних здібностей студентів-філологів. *Вісник Львівського університету. Серія філологічна*. 2010. Вип. 50. С. 342–348.
12. Семенов О.М. Формування дослідницьких умінь у майбутніх учителів-словесників: теорія і практика: монографія. Суми: Ніко, 2014.
13. Сікора Я.Б. Реалізація змішаного навчання у вищому навчальному закладі. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота*. 2016. Вип. 2. С. 236–239.

Інформаційні ресурси

1. Закон України «Про освіту» – <http://surl.li/bqqngq>
2. Закон України «Про вищу освіту» – <http://surl.li/vajjvp>
3. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» – <http://surl.li/fdzvbi>
4. Студентський путівник Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника – <http://surl.li/zxrcek>
5. Студентський філологічний вісник. Серія: Мовознавство. Літературознавство – <http://surl.li/dqfxmz>

Барчук Володимир Михайлович,
доктор філологічних наук, професор кафедри української мови

Голяннич Марія Іванівна,
доктор філологічних наук, професор кафедри української мови